

29.13 และร้อยละ 25.81 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอบว่า มีการรับรู้เกี่ยวกับการมีหินน้ำลายมากที่สุดร้อยละ 41.80 และผู้ตอบที่มีอาชีพรับจ้างตอบว่า มีการรับรู้เกี่ยวกับการมีฟันผุ และการมีหินน้ำลาย มีจำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 35.16 และ 35.90 ตามลำดับ ส่วนอาชีพข้าราชการและผู้ที่มีอาชีพค้าขาย ตอบว่ามีการรับรู้เกี่ยวกับการมีหินน้ำลายมากที่สุดร้อยละ 33.33, 34.35 และรองลงมารับรู้ การมีฟันผุร้อยละ 27.77 และ 31.31 ตามลำดับ เมื่อแจกแจงตามอาชีพกลุ่มแม่บ้าน ตอบว่า รับรู้การมีฟันผุ มากที่สุดร้อยละ 36.29 และรับรู้การมีหินน้ำลายร้อยละ 34.81 ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน และผู้ที่ไม่มียาได้ ตอบว่า มีการรับรู้เกี่ยวกับการมีฟันผุ มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 30.70 และร้อยละ 37.46 รองลงมา รับรู้เกี่ยวกับการมีหินน้ำลายร้อยละ 27.19 และ 32.96 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีรายได้ 4,000 - 10,000 บาท/เดือน และผู้ตอบที่มีรายได้ 10,000 บาทขึ้นไป ตอบว่า รับรู้เกี่ยวกับการมีหินน้ำลายมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 38.96 และร้อยละ 37.50 จำนวนรองลงมา รับรู้เกี่ยวกับการมีฟันผุร้อยละ 34.09 และ 26.79 ตามลำดับ

2.4 การใช้บริการทันตกรรม

ผู้ตอบสัมภาษณ์ที่รู้ว่ามีปัญหาทันตสุขภาพ จำนวน 951 คน และเลือกใช้สถานบริการตามตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบใช้บริการที่คลินิก มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 33.23 รองลงมาใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขร้อยละ 28.81 และโรงพยาบาลร้อยละ 16.09 ปล่อยให้หายเองร้อยละ 13.14 ซี่งยารับประทานเองร้อยละ 8.41 รักษาโดยอาสาสมัครสาธารณสุข ร้อยละ 0.21 และไม่ตอบร้อยละ 0.11 เมื่อแจกแจงตามการรับรู้ปัญหาพบว่า ผู้ที่รับรู้เกี่ยวกับการมีฟันผุ ตอบว่าใช้บริการที่คลินิก มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 34.48 รองลงมา ใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขร้อยละ 30.77 โรงพยาบาลร้อยละ 16.71 ปล่อยให้หายเองร้อยละ 11.14 ซี่งยารับประทานเองร้อยละ 6.63 และไม่ตอบร้อยละ 0.27 ตามลำดับ และผู้รับรู้เกี่ยวกับการมีหินน้ำลาย ตอบว่า ใช้บริการที่คลินิก มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 37.10 และรองลงมา ใช้บริการศูนย์บริการสาธารณสุขร้อยละ 26.45 ปล่อยให้หายเองร้อยละ 16.77 ใช้บริการโรงพยาบาล ร้อยละ 15.48 และซี่งยารับประทานเองร้อยละ 4.19 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบที่มีการรับรู้เกี่ยวกับปวดฟันใช้บริการที่ ศูนย์บริการสาธารณสุขและคลินิก มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 30.92 และร้อยละ 30.26 รองลงมา ซี่งยารับประทานเองร้อยละ 17.11 รักษาที่โรงพยาบาลร้อยละ 13.82 และปล่อยให้หายเองร้อยละ 7.89 ผู้ตอบเหวี่ยงขวมใช้บริการที่โรงพยาบาล จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 26.09 รองลงมา ใช้บริการที่คลินิกร้อยละ 23.91 ใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ร้อยละ 17.39 ผู้ที่ตอบว่า มีฟันโยก ใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวนมากที่สุดร้อยละ 36.84 รองลงมา ปล่อยให้หายเองร้อยละ 31.58 บริการที่โรงพยาบาลร้อยละ 15.79 บริการ

ที่คลินิกร้อยละ 10.53 และซื้อยารับประทานเองร้อยละ 5.26 ผู้ที่ตอบว่า มีฟันคุด ใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 44.45 รองลงมา ใช้บริการที่คลินิกร้อยละ 33.33 และที่โรงพยาบาลร้อยละ 22.22 สำหรับผู้ที่ตอบว่า มีอาการเสียวฟัน ใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 30.30 รองลงมา ใช้บริการที่คลินิกร้อยละ 21.21 ซื้อยารับประทานเองร้อยละ 18.18 ปล่อยให้หายเองร้อยละ 15.15 ใช้บริการที่โรงพยาบาลร้อยละ 12.12 และรักษาโดยอาสาสมัครสาธารณสุขร้อยละ 3.03 และผู้ตอบที่ตอบว่า มีกลิ่นปาก ซึ่งมีเพียง 5 คน ตอบว่า ใช้บริการที่คลินิก 2 คน (ร้อยละ 40.00) ปล่อยให้หายเอง 2 คน (ร้อยละ 40.00) และซื้อยารับประทานเอง 1 คน (ร้อยละ 20.00)

2.5 พฤติกรรมด้านสาธารณสุขมูลฐาน

การรับทราบทฤษฎีการดูแลสุขภาพ ผู้ตอบ ร้อยละ 55.65 ทราบถึงบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข และเคยรับบริการจากอาสาสมัครสาธารณสุขด้านสุขภาพอนามัยอื่น ๆ ร้อยละ 56.30 ตามตารางที่ 7

3. ข้อมูลด้านสภาวะอนามัยช่องปาก

จากการตรวจสอบสภาวะอนามัยช่องปาก ประชากรตัวอย่าง 1,071 คน มีค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปาก (OHI-S) 2.13 เมื่อแจกแจงตามตารางที่ 8 เพศชายมีค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปาก (2.21) มากกว่าเพศหญิง (2.08) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 2.57 มากกว่าทุกกลุ่มอายุ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.26 มากกว่า ระดับมัธยม (2.01) และระดับปริญญาตรี (1.73) ผู้ที่มีอาชีพรับจ้างและอาชีพค้าขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (2.25) มากกว่าค่าเฉลี่ยในกลุ่มข้าราชการ (2.17) และกลุ่มแม่บ้าน (2.02) กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท มีค่าเฉลี่ย 2.41 มากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ 4,000 - 10,000 บาท (2.20) 10,000 บาทขึ้นไป (2.00) และกลุ่มที่ไม่มีรายได้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (1.98) ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย OHI-S แจกแจงตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปาก ระหว่างเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของเพศหญิง และเพศชายไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของกลุ่มผู้มีอายุ < 20 ปี แตกต่างกับค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของกลุ่มอายุ 20 - 39 ปี แตกต่างกับกลุ่มอายุ 40 - 59 ปี และแตกต่างกับกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ และพบว่าค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของกลุ่มอายุ 20 - 39 ปี มีความแตกต่างกับกลุ่มอายุ 40 - 59 ปี มีความแตกต่างกับกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ แต่ค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของกลุ่มอายุ 40 - 59 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ไม่มีความแตก

ต่างกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากของกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความแตกต่างกับกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยม และมีความแตกต่างกับกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ และค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากกลุ่มระดับมัธยมศึกษาและกลุ่มระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .05$ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากในกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง และกลุ่มที่มีอาชีพค้าขายมีค่าเท่ากันและมีค่าไม่แตกต่างกับกลุ่มข้าราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มที่เป็นแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ และ $P > .05$ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้ พบว่า กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปาก ไม่แตกต่างกับกลุ่มผู้ที่มีรายได้ 4,000 - 10,000 บาท/เดือน อย่างมีนัยสำคัญที่ $P < .05$ แต่มีความแตกต่างกับกลุ่มผู้ที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน และกลุ่มผู้ที่ไม่มียาได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ $P > .01$ และกลุ่มผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ 4,000 - 10,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกับกลุ่มผู้ที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มผู้ที่ไม่มียาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท กับกลุ่มผู้ที่ไม่มียาได้มีค่าเฉลี่ยดัชนีอนามัยช่องปากไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ตามตารางที่ 8 และตามตารางที่ 9

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย DI, CI, OHI-S แจกแจงตามพฤติกรรมการแปรงฟัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย DI ระหว่างผู้ที่แปรงฟันวันละ 1 ครั้ง กับผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง และกับผู้ที่แปรงฟันวันละ 3 ครั้ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย DI ไม่แตกต่างกับผู้ที่แปรงฟันวันละ 3 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ตามตารางที่ 10 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย CI ระหว่างผู้ที่แปรงฟันวันละ 1 ครั้ง กับผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และกับผู้ที่แปรงฟันวันละ 3 ครั้ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ ส่วนผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย CI ไม่แตกต่างกับผู้ที่แปรงฟันวันละ 3 ครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ตามตารางที่ 11 ส่วนค่าเฉลี่ย OHI-S เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่แปรงฟันวันละ 1 ครั้ง กับผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และกับผู้ที่แปรงฟันวันละ 3 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P > .01$ ส่วนผู้ที่แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง ไม่มีความ